

SRPEN

1898

DVĚ ŽENY. — NAPSAL V.
OTOMAR. — (Pokračování.)

XIII.

Pak přišly chvíle, o kterých věděl, že jsou nejkrásnější a že se nikdy nevrátí.

Ty schůzky důvěrné kdes u nádraží! procházky na večer při hukotu vlaků a signalech lokomotiv. A někdy bloudili spolu i městem, když se setmělo a teplý vítr letní vál ulicemi.

Konečně jednou zašli spolu až do ulice, kde bydlil Václav. Bylo ještě světlo a krátce po západu slunce.

Domy byly nahoře ozářeny odrazem červánků a všechna okna svítila zlatem.

Chodili po chodníku naproti jeho domu.

»Ach ano, tady to bylo,« pravila v tonu zpovědi, »tady to bylo, kde jsem šla večer v den vaší svatby. Jak mi bylo! Světla ve všech oknech a na záclonách míhali se lidé a snad se i tančilo. A já tu šla sama a nikdo na mne nevzpomněl a nikdo mne nepolitoval.«

»O neříkejte mi to, nerozdírejte mi srdce,« zaúpěl Václav.

»A potom žít den za dnem těžký a pustý život,« pokračovala, »slyšet vždy

AUG. VLČEK.

STUDIE.

odpoledne smuteční hudbu při pohřbu kolem našich oken. Vidět a cítit, že všechno je marnost a marnost . . . A přece by bylo lépe tam pod zemí spát; na věky bylo by dobře a pokoj a dobře — —«

»Vilmo,« prosil ji naléhavě, »neříkejte mi víc ničeho. Nechci nic slyšet . . . Chtěl jsem o jiném mluvit, ale vzala jste mi paměť a hlavu a všechno. Ano, ta fotografie. Víte, ona z výletu? Chcete ji vidět? Pojdte se mnou!«

Podívala se k nebi a pak dlouze jemu do očí.
»Nemohu, příteli.«

»Nejsem doma sám; jest u mne matka. Navštivte ji; znáte se přece spolu?«

»Známe se, ano,« řekla zádumčivě a přemýšlela. »Nuže, dobrá, pojdme,« dodala náhle rozhodně.

Vyběhl radostně po schodech. Zotvíral jí všechny dveře.

»Ale co tomu řekne vaše paní?,« zašeptala vcházejíc.

»Cili?« pravil, »o, ta by vás uvítala radostně, neboť musíte se poznat a spřátelit.«

Doprovodil ji do svého pokojíku. Na stolku, ve vkusném rámu byla fotografie.

»Vidíte? To je náš obraz. Není to pěkná upomínka? Jsme tam spolu a chci vás si zvětšit a zvěčnit.«

Šel s fotografií až k oku a ukazoval Vilmě všechny účastníky výletu. Někteří byli k poznání, jiné však by nepoznali ani jejich rodiče. A smáli se, jaký to výtečný člověk ten amatér, který fotografuje lidi nepřítomné a nezachytí přítomných.

Ano, ten amatér! — Ale v tom se rozevřely dveře a matka Václavova zjevila se ve dveřích.

»Co to tu máš, že se pořád směješ?,« ptala se. »Ah, návštěvu,« řekla s pozornou vážností.

»To je slečna Klosova, představoval Václav matce Vilmu.«

»Tak?« pravila ona stručně. »Znala jsem vaši matku, slečno, buďte mi vítána.«

S těmi slovy podávala ruku dívce, ale zároveň upřela na Václava dlouhý a vyčítavý pohled. »Prosím, pojdte ke mně,« dodala.

»Sedněte si ke mně,« ukázala na nízký taburet. »Znala jsem vaši matku dobře. Také na

vás se pamatuji; ale nyní nechodím již nikam ven po kolik roků.«

Vilma usedla k nohám Václavovy matky. Obě ženy se zadívaly sobě do očí a jakási nápadná jich podobnost neušla Václavovi.

»Vypadáte opravdu jako matka s dcerou,« poznamenal.

»A podívejte se, jakou tu máme vyhlídku;« ukázal z okna, »není to krása?«

Opravdu; otevřeným oknem přinášel vánek svěžest večera. V zelenavě modrém svitu vznášel se nad hradbami zámek a křoviny a stromy kolem na náspu byly černé, jako silhouetty se zlatými skvrnami prorážejícího západu. A nebe, tam, kde schýlilo se slunce, bylo bledoučné s růžovým nádechem při zemi. Netopýr kmitl se ve vzduchu a rorejsi zakřikli nad věží zámku.

»Jaká to krása,« řekla Vilma dojata, vroucně a v nadšení. »Zde bych chtěla být s vámi, paní.«

A nemohouc odolati záchvatu svých citů, svezla se na zem a poklekla. I objala paní oběma rukama a sklonila hlavu na její klín.

»Slečno, slečno, povstaňte,« prosila ji stařena a jala se jí hladit vlasy a tiše, tichounko celovat.

»Ne, nechte mne,« zaštkala tato najednou a v divokém vzplanutí jala se líbat ruce staré ženy.

Tu z věže zaznělo klekání a něžný hlas zvonku rozléval se chvějně okolím.

»Pomodleme se,« řekla matka Václavova a pokřižovala se.

Najednou však Vilma vyskočila. »S Bohem,« řekla, líbajíc ruku paní a nepodivavši se téměř na Václava, vyběhla ven a po schodech na ulici. Druhý den přijela Cili.

Setkání nebylo příliš radostné. Milouš, který se již lepšil, náhle víc onemocněl a lékař, když se dostavil, konstatoval zápal plic.

Václav celý den se nehnul od hoča. K večeru se mu přitížilo a tu jala se Cili naříkat.

»A ty jsi nás nechal, opustil. Celý čas jsi se o nás nestaral. Bavil jsi se tu s jinou (to byla první novinka, kterou se dověděla snad od Mařeny); vzala mi tě. A také pro Milouše si přišla. Ona tu byla! Můj Bože, vždyť to dítě umírá.«

A Milouš opravdu umřel.

Václav těšil svou ženu, jak mohl. Potom i matka, pak přišli její rodiče. Strhl se veliký

poplach a nářek. Omdlávala a musili ji křísit. Nemohl toto snést a vyběhl z domu.

V hlavě jeho bylo pusto a srdce divoce mu bušilo v prsou. Byl by chtěl zaplakat, vykřiknout svou bolest, omdlít — ale nemohl. Pro něj nebylo žádného ulevení, žádné milosti, žádného soucitu. Baval se — to bylo všechno; a teď trpí. A je spravedlnost? Byl by to opravdu nějaký trest — a proč — a zač?

Nemohl domyslet a nemoh se utišit.

Konečně zlákal jej domů jeho dítě. Je mrtvé, pravda. Ta tam ona pýcha Satanova den před svatbou. A jeho sláva mezi námi — jaká to ubohá, ubohá sláva! Zvítězil, zvítězil neznámý. Ale může jej těšit to? Jej, který by mohl na staletí rozdmýchat plamen života v nitru člověka; a on jen takovou nepatrnou jiskérku a tu ještě zašlápne v prach!

Sedl si mlčky k Cili u Milouše a vzal ji za ruku. Vyvinula se mu a dala se do pláče.

Hle, to je ta naše láska, říkaly její slzy. Nebyla nikdy života schopna. Neměl mne nikdy opravdu rád. Svou duši, svůj život, jenž oživuje, to věnoval jiné. Jeho polibky neměly síly, neměly věrnosti a věčnosti. To jediné, co nás mohlo poutat, je dnes mrtvo a leží před námi. Opouští nás to jediné, co mohlo nás těšit, naše štěstí. Budeme ještě spolu truchlit nějaký čas, až jej pochováme a pak bude konec, konec. A celý život náš až do hrobu bude jenom lež a klam!

Tak proudily její slzy a Václavovi do duše šla jejich výčitka.

Letmo, jako v ozáření snu vzpomněna Vilmu jak plakala v lese. Zde byla také bolest, jako tam. Zde měl víc těšit, ačkoli byl stejně nešťastný.

»Neplač,« řekl chvějným hlasem a přivinul ji k sobě.

Chvěla se na jeho prsou a cítil, jak její tělem probíhá mráz.

»Nepřestaneš-li, rozpláčeš mne také.«

Stišila se konečně a jakási tupá bezcitnost zmocnila se jí až do pohřbu.

Mimo to byl dům plný lidí a všechno se chystalo mechanicky k poslednímu doprovodu děcka, takže v nedostatku mlčení a ticha nemohla se probuditi bolestí.

Ale když nastal konečně ten těžký okamžik, sotva mohla vstoupiti do kočáru.

Pohřební koně byli plni nedočkavosti. Třepení třáslo se jim na plecích a přešlapovali stále na dlažbě. Jim to bylo radost, zas jednoho člověka dopravit tam, odkud se nevrátí. A to je cos divného, ta radost otrockého koně, konati poslední službu přátelskou pánu přírody a tyranu všech zvířat.

Václav si povšiml té dobré nálady koní a pokrčil rameny. Ostatně — — nebe bylo pěkné, jak bývá v létě, jen vítr studený. Nic se nezměnilo ve světě. Jakoby spadl jeden list se stromu. všem je to jedno. On sám konečně — — — Ale Cili? Nemohl se na ni bez zármutku podívat.

V tom koně se rozběhli a rychle blížili ke hřbitovu.

Když dojeli, našli u hrobu zástup lidí trochu, známých i cizích. Kněz odříkal své formalie a rakev byla spuštěna.

Teď přišel onen okamžik, kterého se stále bál, ačkoliv se mu bránil i v myšlénkách. Vzít hrst hlíny a hodit ji dolů. Bál se též o Cili, že mu omdlí. Cítil ji těžkou ve své paži a jak se chvěla. Schýlila se nad hrobem a poklekla. »Jsmo ze země a vracíme se do země,« slyšela v daleku jakýsi hlas. Zdálo se jí to být jediné moudrým a byla by s radostí upadla do hrobu. Nemohla si představit rozloučení s Miloušem a bez něho žít. »Ano, pochovejte mne s ním,« chtěla vykřiknout, ale nemohla. Zbledla jako plátno a za chvíli teprve se vzpamatovala. Václav odvedl ji od hrobu a pomohl jí s ostatními do kočáru. Tam na ni přišly mdloby.

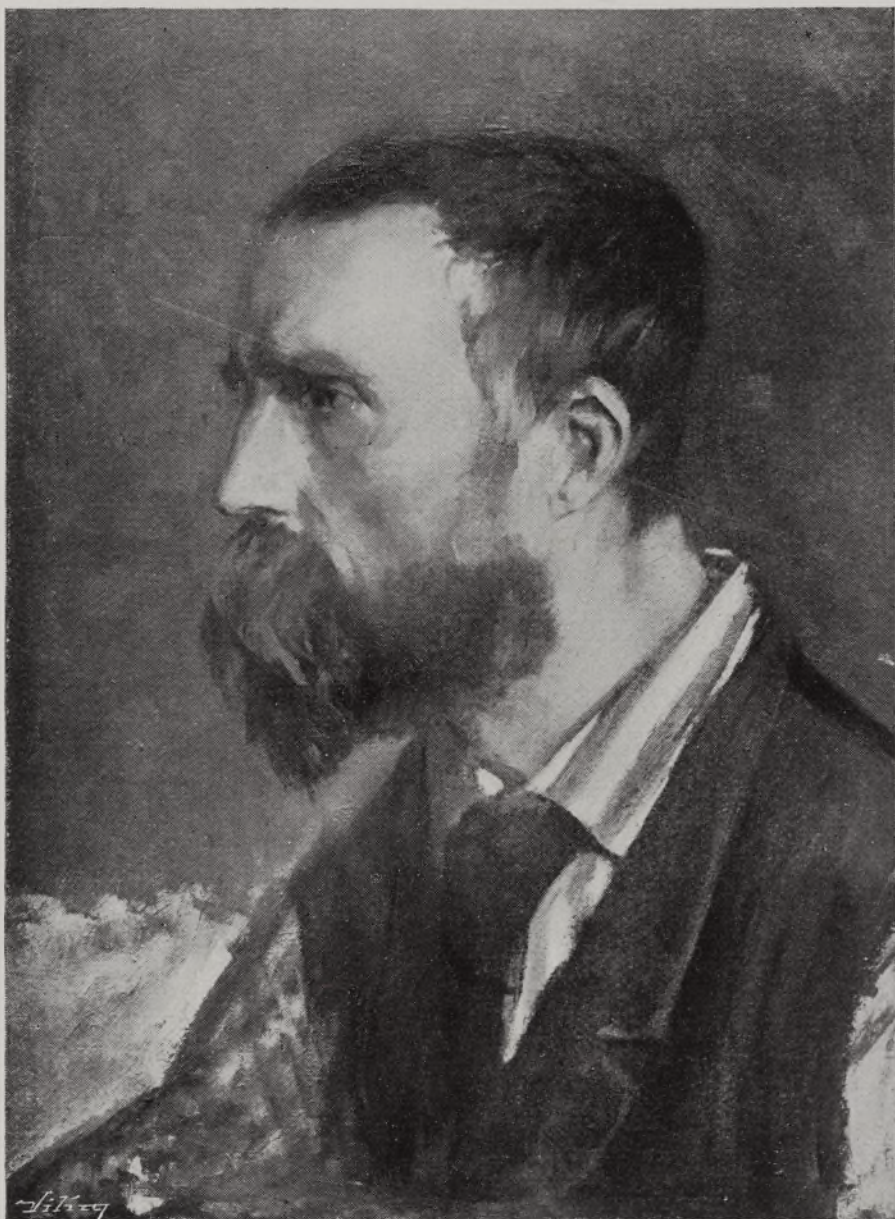
Probudila se z nich až doma.

XIV.

»Maminko, proč jste mi nic neřekla,« obrátila se Cili ku své tchýni, »že tu byla Vilma? Co tu chtěla? Vždyť on je zrádce!«

Jeho matka byla tím ne právě mile dotčena. Znajíc však její stav a podrážděnost, odpovídala zdrželivě a vyhýbavě.

»Václav mi povídal, že měl zde jakousi fotografii pro slečnu Klosovu od jednoho známého. Náhodou potkal slečnu v naší ulici a jak jej znáš —«

AUG. VLČEK.

STUDIE.

»Fotografii — její podobiznu? — — A mně nic neřekl!«

Stará paní jí nemohla vyhovět a proto Václava bylo třeba se zeptat.

Čekala na něj v jeho pracovně, až přišel.

»Co pak ty tady?« pravil, nutě se k žertu, a stisknul jí ruce. »Chceš mi snad pomoci v práci?« usmál se na Cili.

»Musím ti zde zas jednou udělat pořádek,« pravila v rozpacích a jala se rovnat jeho věci na skříních.

»Hm, to snad není potřebí,« podotkl, dívaje se na její práci. »Zdá se mi, že se ti líbí ty obrázky?« pravil, vida jí, že bere do ruky fotografie, které měl po různu rozestaveny. »Ty něco hledáš, Cili,« pravil náhle přímo a ztlumeně, i postavil se až k ní.

»Nehledám nic. Ty jsi však hledal — a našel,« řekla jizlivě, nemohouc potlačit žárliivost.

»Cili, já vím, proč jsi tu,« mluvil pevně Václav, »a jsem tomu rád, že mi poskytuješ pří-

ležitosti k hovoru. Můžeme si mnoho vysvětliti, a bude zas dobře. Především ty si myslíš,« pokračoval, »že tě víc nemiluji. To není pravda. Mně jenom to by mrzelo, kdybych měl obětovat lásce i svou svobodu. To jest, vy ženy to tak pojmáte, abychom mluvili jen s vámi, a s žádnou jinou. To jest však předsudek a toho nemůžeš ode mne žádat, od člověka příliš samostatného, abych se mu podřídil.«

Cili se na něj zadívala a na čele jí vyskočila lehká vráska.

»Ty mlčíš, pravda?« mluvil dále »a snad mi nedáváš za pravdu. Snad jsme si měli o tom pohovořit už za svobodna. Měli jsme se lépe poznat. Mohli jsme mít ušetřeny mnohé chvíle nepříjemného mlčení mezi námi.«

»A mohli jsme se také rozejít,« řekla Cili hlubokým hlasem.

»Nevím,« odpovídal pokrčením ramen.

»Mohla jsem uvěřit mamince,« vybuchla najednou, »a nemusils mne utrápít.«

»Já že tě trápil — já?« žasnul Václav.

»Kdo jiný?« hořekovala. »Podívej se na mé tváře, na mé ruce. Vypadám jako umučení. Jenom položit mne do rakve a do hrobu. A za Miloušem. Všichni mi říkali, abych si tě nebrala, že jsi zlý. O můj Milouš, můj Milouši!«

A nemohouc více se opanovat, upadla v nestišitelný nárek.

Když se konečně upokojila, celá se chvěla; mlčela pak celé hodiny a jen slze jí tekly zvolna z očí. Tyto případy se opakovaly.

Jen zacházet s ní opatrně a šetrně, končil svou radu.

Když se jí však Václav o tom zmínil, nechtěla ani slyšet.

»Chceš se mne zbavit?« vyčítala mu. »Ne, nepůjdu, nepůjdu.«

»Pojedu s tebou; a přijedu zas pro tebe.«

Dala se do pláče.

»Nemáš mne tedy docela nic ráda?« ptal se jí vroucně a hlas se mu zachvěl. Cítil, jak jej opouštějí síly.

Neodpovídala. Posadil jí k sobě jako děcko a jal se jí celovait. Nebránila se jeho projevům, ale nejeyila k nim rovněž účastenství.

Na cestu však bylo třeba jí přimět.

Její matka ovšem byla proti tomu. Konečně souhlasila, ale chtěla být u dcery. Ne, to nebylo možno.

Na konec musil též otec Cili se vložit do této záležitosti a přimět i ženu i dceru k rozumu.

Václav si vzpoměl na lesníka, příbuzného to July a tam odvezl svou ženu. Krajina byla

Dostala se sem zlomena, bezvládná. »Dělejte si se mnou co chcete«, řekla konečně doma, aby zbavila se tolikých řečí a debat. Jen kdyby mlčeli ti lidé; za každou cenu si přála mít ticho, ticho!

A nyní bude žít konečně tiše.

Vzpoměla si na klášter. Jak byla mladá, tak toužila po klášteře jednou celý rok. Rodiče ji

FR. ŽENÍŠEK.

SKIZZA.

vskutku krásná. U lesa byla vesnice a nedaleko zastávka dráhy. Ujistil Cili, že spojení jest dobré a že k ní může třebas i denně dojíždět. Přesvědčil se, že lesník i jeho žena jsou lidé dobří. Byli v domku sami a rádi přijali chorou paní k sobě. Lesník byl starý, ale jadrný člověk, který ji upoutal svými boдрými rozhovory — a tak zůstala.

Byla v cizině.

však nechtěli pustit z domu. Potom však přišlo to . . . rok manželství, dítě, nemoc a pohřeb . . . Konečně stůně sama a musí žít zde v lesích. A to je, jakoby byla v klášteře. Tam zavře se za člověkem brána a zde zavřou se za ním lesy. Od celého světa jej oddělí. Jako když kámen utone ve vodě. Zde bude žít a nikdo nebude vědět, že trpí. A bolest bude jen v ní. Ale Václav, Václav?

XV.

»Snad mne má ještě tak ráda, jako dřív«, řekl si, »ale nevím, proč se nemůže opanovat. Myslí snad jenom na sebe a neví, že také já trpím. Ostatně je to velké neštěstí, že mezi nás přišli cizí lidé. Nemoc a smrt a jiné pohromy přece nás by nemohly rozdělit. Takové zkoušky jsou na nás uchystány, aby zkusili naší pevnost. Ona je slabší než jsem si myslel. Dobrá. Ale já — já konečně také ztrácím odvahu, dál snášet a trpět. Kdyby aspoň ten Jula byl mlčel, kdyby všichni lidé nechali si svůj tlach pro sebe.«

Tu vzpoměl s trpkostí, jak s Julou šli do lesa a jak tento se vyjadřoval o jeho ženě. Ano, podceňoval ji a zlehčoval, to bylo jisto. Všem připadala příliš dobrou pro jejich hloupé nápady. Mrzelo jej to. Konečně neměl mlčet a tím, že si to nechal líbit, přál zhoubnému pleveli se rozplemenit v jeho duši. Byl by musil nejdříve vytrhat všechn ten koukol ze sebe a pak by moh teprv se vrátit k Cili a žádat na ni trochu rozumu.

Uvažuje takto doma ve své opuštěnosti, podíval se do zrcadla. Bylo mu hrůza, jak špatně vypadal. Tak ztrápený snad nebyl jakživ.

Komu však říci to všechno, co jej dusí a ničí? Jeden večer byl právě tak rozháraný jako dnes. To bylo den před svatbou. Tehdy psal dopis Vilmě a pak jej spálil. Proč jej neposlal? Sám se tomu dnes musil podívat. Hle — táž chvíle jest i dnes. Co bylo mezi okamžikem tehdejším a dnešním, zmizelo jako hrůzný sen. Bylo to — nebylo? Milouš umřel a jest opět sám. A stejně jako tehdy mučí jej vnitřní hlasy. Cosi démonického volá to v něm po rušení řádu tohoto světa a zvrácení všech hodnot. Proč by nepsal si se svobodnou ženskou, je-li ženatý. Nesmírný počet mužů má takové známosti. Ale poměr! Jaké to pitomé, všední slovo. Co mu záleží na slovu. Jest jedno právo člověka jasnější nad ostatní; právo cítit a milovat a proti tomu kdo může co namítat?

Kdo by si troufal ostatně se míchat v jeho soukromou záležitost?

Mluvit s Vilmou nebylo víc radno. Cili by se víc horšila a snad by ji tím zabil. Ale mítí korespondenci, o níž by nikdo nevěděl, to je

rozkož tajemství. Budeli psát, bude se cítit šťastným, uleví si. Tedy psal.

Ví předem, že to není dvakrát od něho moudré a opatrné, že jí píše, ale nelze mu jinak. Příliš dlouho se bránil a odkládal. I to je zlé, že může psát jen o neštěstí, o bolu, psaní smutné, které nezaslouží odpovědi. Zarmoutiti ji, aby mu odpustila. Neodpoví-li, bude to proň trestem, že nebyl dost mužným a statečným, aby vzdoroval osudu sám.

První chvíli se mu ulehčilo. Ale když nepřicházela odpověď, přepadly jej muky daleko horší. Co je komu po jeho bolestech! Svobodné děvče se rádo zasměje a pobaví, ale snášeeti jeho nářek, ženatého člověka? Ať si vzpomene, jak s ní mluvil tehdy v parku na podzim, když ji doprovázel; jak s vysoka, jak pohrdavě. A teď? Malinký padá před ní a »potěš mne«, prosí. O v takovém úpadku sil nebyl nikdy! volal do prázdna, kypě vztekem. Sám, — toť všechno: být sám!

Třetí den, když se vrátil vlakem od Cili, našel doma psaní. Ne, nečekal je víc. Ale rozevřel je rozčilen a zvědav přelétl je až do konce. Co mu psala? Neví. Ale v rádcích vanula na něj sprcha drobounké rosy. Potřeboval toho osvěžení pro své nervy. Ona by také neměla psát. Otec jí řekl: mluvíte spolu? Nemluvíme. Píšete si? Neodvětila. »Nazapovídám ti ničeho«, dodal, »ale neradím ti něco takového«. Potom se víc neptal. Pokrčil rameny a potom spustil harmonium. Píše však přece. Vždyť ví, že to je z jeho strany jen rozmar. Nemůže mu být ničím. Posílá mu však psaní, protože ví, že na ně neodpoví.

Václav však odpověděl. Nebylo to již moudré, že psal, snad ještě míň. Ale bylo mu, jako člověku v narkose, z níž nelze více vyjít. Nějaké nové světlo, daleko krásnější než bylo v minulosti, padlo na všechny předměty. Celý svět byl jiný, vyšší a lepší. I zdálo se mu, že teď teprve jasně vidí a že všechno více cítí a víc miluje, než doposud. I na Cili myslel vroucněji a zářící vnitřním blahem, přijížděl k ní. Neptala se jej, odkud ono teplo, kterým vyzařoval. Miluje jinou a přináší mi dozvuky plesu; má mne rád a rozchvívá jej to, že se na mne těší? tak se ptala v ní žena vždycky nedůvěřivá, vždy samolibá a toužící.

Konečně to, co silnými vlnami unáší mladá srdce, zde zasahovalo nade vše v život těchto tří lidí. Bylo to léto s kypícím kvasem ohnivým, s četnými rozkošemi, které nabízelo v nekonečné lehkomyšlnosti. Byla to příroda, která v divoké své hýření je lákala poledním zváním dalekých rozloh polí, tišinou luk i melancholií lesů. Objímala je hluboce modrou oblohou a smála se paprsky slunce jim do očí.

Tu Václav obdržel od Vilmy psaní, že ten a ten den budou s loďkami na střelnici. Chceli, může se též zúčastniti. Neb aspoň večer po vodě pojedou do města. Ví, tenkrát na Střelnici, když mluvili spolu poprvé?

Jaký to nesmysl«, odpovídal jí v duchu, »což pak ženatý člověk může myslet na samé výlety?«

A přece se nezdržel. »Mohu se konečně projít«, uvažoval, »já nevím, proč bych se Střelnici měl vyhýbat. Půjdu však jen do lesa. Tam je krásně«.

Šel až po kanceláři. Slunce již nepálilo a z Labe vanul chládek. Vzpomínal, jda tudy, na onen výlet v dešti, který se tak špatně zdařil přede dvěma léty. Jak ten čas ubíhá. Opravdu, dva roky jsou tomu. A přece tak živě najednou vy cítil onen den, jakoby to bylo včera. A čím více se blížil Střelnici, tím silněji vyvstaly upomínky a za chvíli již počal toho litovat, že sem kdy zamířil. »Raději se vrátím«, opakoval si cestou, a přece šel dále. Když přišel však do lesa, zmizel jeho smutek a náhle se mu ulevilo.

»Vždyť miluji pouze lesy,« řekl si: »A jestli jsem kdy blouznil v přírodě, padá to všeckno na jejich účet.«

Neměl tedy rád ani Vilmu ani Cili. Miloval jen lesy; snad konečně, že myslil rád venku a v lesích se mu dobře vzpomínalo. Snad jeho fantasmie kochala se ráda v samotě nějakou ženou, nebo jiným obrazem; ale kdyby opravdu přišla mu do cesty a měl ji potkat, vyhnul by se. Jíti sám lesem a myslit na Vilmu, jako dnes, bylo větší blaho, než opravdu s ní jíti a mluvit hlouposti, anebo mlčet, což je nebezpečné.

Tu však přiblížil se Střelnici tak, že slyšel hudbu.

V sále se tančilo a náhlá zvědavost vedla jej blíž.

Obecenstva bylo mnoho venku na tancích pod kaštany a ve vnitř v sále bylo plno tančících. Podařilo se mu spatřiti oknem Vilmu a zaražen odcházel opětně dále.

Šel k Labi, kde byly uvázány loďky a zadíval se na vodu.

Slunce zapadalo a v ubíhajících vlnách odrážely se červánky s oblaků. Tu voda zdála se plynout volněji a hladina jakoby se zastavila v jedno nehnuté zrcadlo. Velké ticho počalo se zvedat od země až k nebi. Stín za stínem padal na břehy, na křoví, do dálky, až úplné šero zahalilo kraj. Na nebi zasvítil ostře úzký měsíc a tu a tam vyskočila hvězda. Za to hudba ze sálu ozývala se tím hlučněji a teplý večerní vítr ji roznášel do dálky.

Tu najednou dvě měkké ruce jej překvapily na očích.

»Konečně jsem vás našla«, smála se Vilma, když se Václav osvobodil. »Proč jste nepřišel ke mně? A necháte mne hledat!«

»Měl jsem odejít na dobro«, řekl teskně.

»Co vás to napadá?« Za chvíli jedeme domů. Přece nepůjdete pěšky. Umíte veslovat?«

»Pojďme tedy napřed«, řekl.

»Ne«, pravila rozhodně, »pojedem až poslední. Vždyť se neztratíme po proudu. A proč jste tak smutný?«

»Poslyšte« pravila výrazně, »chci vám přednésti báseň; má ji vlastně říkat pán dámě, ale — víte již, jaká jsem. Konečně to báseň nezmění. Tedy slyšte«.

»Co to má být?« ptal se udiven.

»Se surdinkou«, báseň od Verlainea. A teď místo kaštanů tamty borovice a tak dále.

Opřena o strom jala se citovat:

»Ve přítmi, jež se snáší s vysokých větví níž,
rozchvějme lásku naši tím velkým tichem již.

Ať duše, smysly naše se noří v nadšení,
kde sosny mlčí plaše v nestihlém toužení.
Své oči zamhuř snící, slož ruce na ňadrech
a bez oddechu bdící své srdce navždy nech.
Nechme, ať kolébavý nás vánek škádlí hrou,
jenž větve zvadlé trávy nám čeří u nohou.

A slavnostní až večer se chvěje v dubu snět,
hlas naší beznaděje zas slavík bude pět.

»Slyšíte: hlas naší beznaděje — a teď pojďme«, pravila.

Nešel však; zadíval se na ní s rukama složenými a zrakem teskně hárajícím.

Ti, kdož měli loďky, vstupovali a odráželi; byl nejvyšší čas, připojiti se k nim.

»Nepojedu,« pravil.

»Vy musíte,« zvolala.

Podivna je síla slova! Těžká a sladká hudba veršů zalehla mu v duši a totéž opojení, které dovedla jen ona vyvolat, i tentokrát se jej zase zmocnilo.

»To není ukolébavka od Schumannna«, řekl.

»Ale je to váš sen, jak jste mi jej vypravoval zde v sále přede dvěma léty. Ta žena považem boku a jezero s labutěmi a jízda na loďce — — všechno si pamatuji, což? A teď pojďme!«

Když jeli po Labi, v dálce před nimi ztrácely se loďky, ale nad vodami vznášela se sborová píseň: Kde domov můj? Jelikož nebylo zpěváků vidět, zdálo se, jakoby ji zpívali břehy a sama noc.

»Kde domov můj?« tázala se Vilma a tiše zachvěl se její hlas.

A ticho.

»Vidíte tam nad námi Herkules a Orion a Plejády; všichni ti bohové Olympu se dívají na naši cestu. Bozi nás milují a budou nás chránit«.

»Bozi nás nemilují, ale žijeme s nimi; neboť co je nám do lidí? Zmizeli v dálce; dva tisíce let oni jsou před námi. Jsme Antonius a Kleopatra a vlny spěchají, by mohly zulíbat aspoň okraj naší lodi a s vesel padá stříbrné třepení.

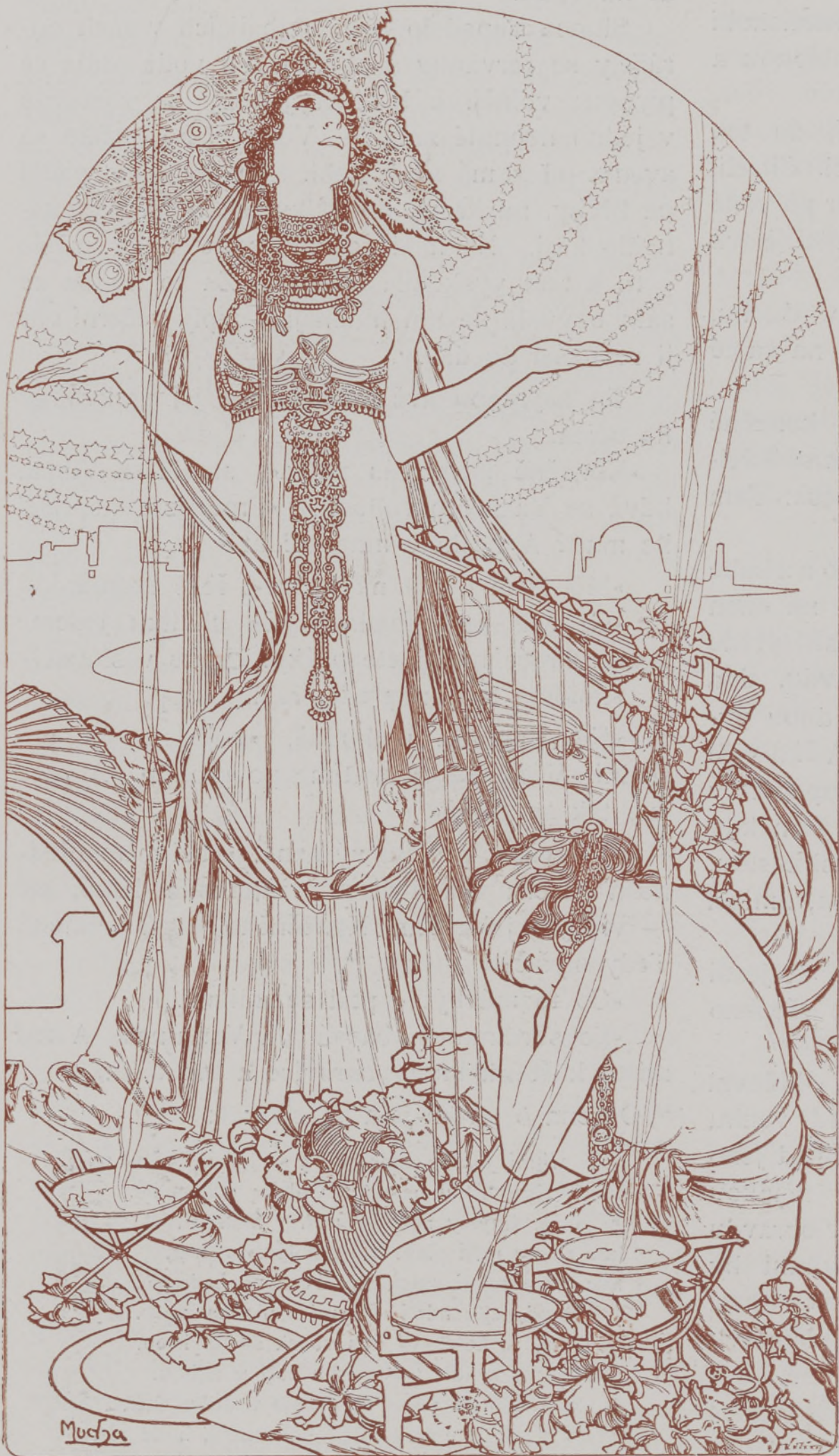
»Jsme sami a to je víc, než Antonius a Kleopatra ve své slávě. Kam to plujeme?«

»Vidím hvězdu a plujeme za hvězdou.«

»To je tedy má hvězda? Hledala jsem ji tolik let. A měsíc jak svítí!«

»Vyplýval z oblaků a stále jde s námi. Je zvědavější nežli kdo jiný.«

»Žárlí a proto je bledý; myslil si, že jenom jeho mám ráda. Jako ta Salambo, která modlí se k luně, k bohyni Tanit. A já jsem se k němu

A. MUCHA.

SALAMBO.

FR. KAVÁN.

POLNÍ KOUTEK.

těž modlila. A mnoho slyšel ten měsíc. Chtěla jsem vždy mít básníka ráda; ale tak ho mít ráda, aby o tom nevěděl; a po tom jsem jej viděla, ubohé dítě z neznámých končin, jak přináší nám plnou náruč květů a praví: Vemte si je všechny, ale nezavírejte mne do svých škol a mezi své děti. Nechte mne zpátky do mých krajin. Přinesu vám ještě víc květů a krásnějších a budu vás vždy míti rád. A tu bych objala oběma rukama takové dítě a přitiskla k srdci.«

»Já nejsem básník.«

»Ale ve vašich očích je veliká báseň. Ostatně mluvím jen o sobě. Nikdy jsem ještě necítila tak živě svůj sen a nikomu bych to neřekla kromě vám. Vám jsem řekla beztoho všechno. Znáte mne málem již lépe, než sebe. S nikým bych tak nemluvila a nemohla mluvit, jako s Vámi.«

A když ji vyprovázela domů:

»Kde je vaše hvězda?« ptal se. »A měsíc?«
Nebe bylo úplně zataženo a bylo po kráse.

»Ale na mém nebi svítí hvězda,« pravila ozvěna, »a lesk její nezastře žádný mrak. A svítit bude až do smrti. Budte s Bohem a dobrou noc.«

XVI.

»To není možná,« pravil si doma zoufale. »Což pak jsem ztratil rozum? (Ubohý rozum!) Ani krok dále. Zítra pojedu pro Cili a všechno musí pryč a jen my dva budeme spolu. Přestěhuji se jinam a bude konec!«

Chodil jako zmámený po svém pokoji a nemohl se stišit.

Bude se ještě víc o něm mluvit. »Eh co – lidé«, mávnul rukou pohrdavě, »ale žena jen aby neuvěřila. Vždyť ještě není pozdě. «Ale běda,« zachvěl se bezděky, »budeli pozdě«.

Víra v rozum a osobní sílu zaplašila vliv podvědomé a hrozné mocnosti, dlící v člověku.

Rozhodl se sice, že druhý den pojedou, ale tu náhodou nebo jak to bylo, přišel na dráhu pozdě a nejel již nikam. Ten den měl právě na pilno v kanceláři a následkem roztržitosti čím více spěchal, tím hůře šla práce a tak nebyl hotov, až byl nejvyšší čas k vlaku. Potom vlak zmeškal

a rozmrzen bloudil se známými, kteří mu právě přišli do cesty, až do noci.

Téhož dne však Cili zažila toto:

Jako jindy, také tentokrát se účastnila lovu, který na večer uspořádán byl na rybníku. Obvykle jí dali do rukou flobertku a pak ji opustili, nestarajíce se o ní až do návratu.

Tentokrát však účastnil se lovu též Jula, který navštívil svého strýce. Vyprávěl Cili o tom, jak se dlouho hodlá tu zdržet, že bydlí v domku na kraji vsi a že zde nějaký čas na dovolené si odpočine; nejvýše ještě, že by se dal strhnout krajinářstvím, když jsou tu tak pěkné partie.

Cili jej poslouchala velice ráda; získal si ji již tenkrát na křtinách Milouše, jako zábavný společník; a dnes jako mužův přítel byl jí dvakrát milým v této samotě.

Mluvili tak spolu na břehu rybníka, na mírném návrší po kraji lesa. Drobná tráva s listy jetele poskytovaly jim svěží koberec; a rozhled po dalekém rybníku s vysokým rákosím poutal oba dva.

»A jak dávno to je, co tu nebyl Václav?« tázal se Jula.

»Několik dní,« zněla teskná odpověď.

»Ti muži jsou přece jen falešní,« zašeptal Jula.

»Ostatně můžete mu splatit rovným,« pokračoval, »když nemyslí na vás, nemyslete vy na něj«.

Podíval se při tom s úsměvem do očí mladé paní a viděl, jak se jí řasy zachvěly. Ano, vždyť jedenkrát na to též myslila to Václavovi říci: »Jsili ty nevěrný, dovedu já být rovněž takovou«.

Jula snad uhádl tuto dávno skrytou její myšlenku. Pozoruje však, že by ze žertu mohlo pojit nedorozumnění, snažil se mluvit o něčem jiném a začal vypravovat jakous anekdotu.

Tu v prostřed vyprávění vyrušila jej však Cili otázkou:

»Není vám zima?« a celá se zachvěla.

Opravdu, od vody zavál studený vítr a byla již tma.

»Nebudu čekat, až se vrátí,« řekla Julovi. »půjdu domů; a chcete-li, pojedte také«.

»Doprovodím vás,« řekl Jula ochotně a podal jí rámě. Přehodil jí přes ramena plaid a šli domů.

Cesta vedla lesem a snad oba se tu málo vyznali. Brzy on, brzy ona udávali směr cesty a tak se vodili dosti dlouho, až Jula pravil:

»Pojďme do vsi, je to blíže.«

Do vsi se šťastně dostali a odtamtud měli krátkou cestu k lesníkovi.

»Vám je však ještě zima?« tázal se Jula starostlivě své svěřenky. »Stavíme se u mne, mám dobrý koňak, ten vás rozehřeje.«

Šla s ním úplně mechanicky.

Naléval jí číši za číši, až se rozehrála.

»Můj Václave, můj drahý Václave,« zašeptala náhle, objímajíc Julu.

»To je velice dobrodružné,« myslil si Jula o objal ji v pasu. Chtěl ji políbit, ale v tom udeřilo cosi do okna.

»To jest on,« vykřikla najednou Cili pronikavě a s rozepjatými rukama sklesla na kolena tváří k oknu. »Vidíš ho — je to on — Milouš? Milouši!«

Jula se zachvěl a hrůza se ho zmocnila.

»Ona se mi tu zblázní,« rozjímal hbitě, »a následky padnou na mne. Rychle Dovedu ji na stanici. Za chvíli pojedou vlak a pošlu ji Václavovi ještě dnes. Ten ať si s ní dělá co se mu zlíbí.«

»Cili,« pravil, přemáhaje se. »Pojď a půjdeme.«

»Jdeme pro Milouše?« tázala se ve snu.

»Ano, pojď jen rychle.«

Dala si říci a tak se stalo, že druhého dne ráno Václav probuzen byl poplašnou zprávou, že jeho paní je doma, že však s nikým nemluví a že je hůře na tom, než když odjela.

Znepokojen přišel Václav do její komnaty.

Zahrabala se před ním docela do peřin, aby ji ani nemohl vidět, a marně ji volal a k ní mluvil.

Nešel ani do kanceláře toho dne a čekal, ale nadarmo. V poledne mu řekla služka, že paní nechce nic jíst a že má horečku. Opět musel přijít lékař, ale nemohl nic zjistit, než horkost a silné rozčilení. »Ona se stiší a bude dobře,« pravil. »Ale nechte ji v klidu.«

Další den horečka se zmírnila, ale chuť k jídlu se nedostavila. Václav, úzkostlivý následkem

všech nehod, musil vynaložiti všechnu sílu slov, aby ji přemluvil k jídlu.

Sama jíst nechtěla, i musil ji krmit jako malé dítě, při čemž mu bylo nevolno a smutno.

Konečně minula krise nervů; přišla však horší.

Musili jí obléci černé šaty a jala se chodit po kostelích. Tam slyšela od missionáře, že má člověk opustiti všechno a jít za svým spasením. Chtěla býti také spasena a proto se stále modlila. Byla-li doma, klečela u okna a dívala se k nebi, kde hledala Milouše, a kam chtěla přijít.

Stvořila si zvláštní theorii o tom, že první žena v ráji zahubila lidstvo, jež úpí nyní dědičným hříchem. Aby vykoupila hřích své pramatky, Evy, usmyslila si, že jest ona k tomu zde; že snesou se na ni všechna utrpení světa a majíc víru v nesmírnou svou sílu, volala na sebe ještě větší utrpení a muka.

Tu Václav se rozhodl, že musí pustiti se v boj s tímto šílenstvím, nechce-li ztratit ženu svou na dobro.

Vedl ji tedy do divadla, když dávali vesolohru a těšil se, jak se Cili pobaví.

V sále bylo již plno obecenstva a všichni se dívali na ně, když ji vedl pod pažím.

Ona šla jako zlomená lilije se sklopenou hlavou a přivřenýma očima.

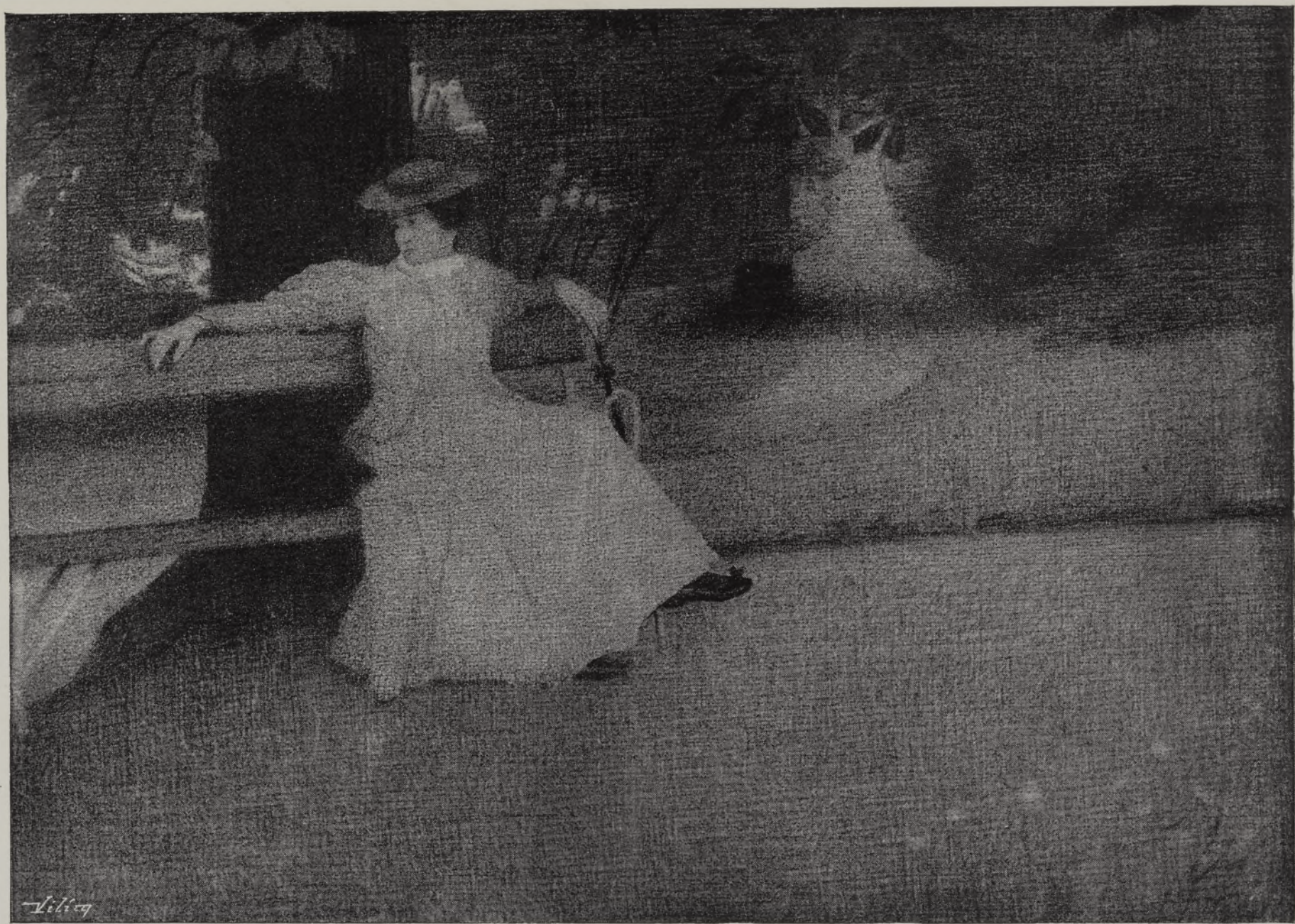
Byl by shořel hněvem, když si pomyslí, jak chodívali spolu dřív pyšně a vesele.

Když ji posadil vedle sebe, tu ještě sem tam po očku na Cili pokukovali a zas na něho, jakoby plenu obecenstva měl podávat výklad.

Byl sám už z toho nervosní a nejraději by byl zmizel. Ale tu zahrála hudba a její zvuky jej elektrisovaly. Zdálo se mu, že také přes hlavy obecenstva přeletěl záchvěv a tu se bezděky pozvedl, by se podíval po sále.

Vlasy, tmavé a světlé vlasy žen s ozdobami i bez nich, zlákal jeho dychtivý zrak. Jsou jediné černé vlasy na světě, které se mu líbily a které teď hledal. Kdyby je byl aspoň našel! Byl by pozdravil jejich měkký lesk; ony by se usmívaly na něho z dálky, a šepotaly mu o krásných okamžicích.

Byly tu mnohé tmavé, havraní vlasy, ale ty nejdojemnější zde přece nebyly.

A. WIESNER.

K VEČERU.

Usedl sklaman a dával pozor na kus. Byla to výtečná komedie, při které obecenstvo přímo zuřilo smíchem. Podíval se na Cili, zdali se směje. O nikoli. Seděla se smutným výrazem v lících, s dlouhým pohledem upřeným v nekonečno a slza za slzou ve dlouhých přestávkách tekly jí s očí.

Když první i druhé jednání na ni minuly se účinku, pravil jí: »Pojďme domů!«, i šla. Opět tak mechanicky, zlomená, se šjí skloněnou, s pohledem na špici svých střevíců, jako když přišla.

»Řekni mi, co je to s tebou, zvolal k ní doma zoufale.

»A vy se smějete,« řekla hrobovým hlasem, »a všechno je k pláči. Jdi, podej mi nůžky«, a jala se rozplétat vlasy. »Až umřu, budeš mít aspoň památku na mne«.

»Ale ty neumřeš,« křičel jí do tváře, »tak co blázníš.«

»Umřu a budu živa; ty však budeš živ a umřeš.«

»Dobrá,« pravil, aby ji oklamal. »Počkej a umřeme spolu.«

»Dají nás do jednoho hrobu a břečtan bude nad námi růst nahore. A všichni budou vědět, že jsme spaseni.«

»Cili,« pravil, usedaje k ní, »buď přece rozumná. Jsi ještě mladá a krásná. Nevěříš, že jsi krásná?« A jal se jí líbat ruce i nohy. Tisknul ji na svá prsa, že sotva dýchala. Cítil, jak se mu poddává, ale najednou se mu zdálo, že ne jako člověk živý, ale jako mrtvola.

Hrůzou vytryskl pot mu na čele. Běžel k oknu. Ne, on se zblázní sám a k tomu dojít musí. To všechno přesahovalo jeho síly a za nic na světě by ji nemohl více políbit.

»Václave,« volala jej hlasem zoufalým.

Přistoupil opět k ní, opět se vzpamatoval.

»Tak budeš zítra už zdráva, co?« usmíval se se srdcem čerstvě raněným. »A budeš zase veselá má Cili, co? Víš, jako jsi byla před rokem a dřív, ty čtveračko.«

Objímala jej svýma chladnýma rukama a položila mu hlavu na prsa.

Musil ji znovu konejšit a nesměl ani okamžik ji opustit. — — —

A takovýto život jej očekával den za dnem a nebylo východu, nebylo konce — — —

XVII.

Tu konečně jej opustily síly.

To tiše výskající štěstí, ten daleký svit majáku, kam plul s myšlénkami na jinou ženu, zmizel a musel zmizet. Nemohl výše rozepnout svá křídla, aby nebyl tím horší jeho pád. A Vilma by se musela stát jeho ženou. To však přičilo se mu, dokud měl Cili a dokud tato měla jej ráda.

Kam se podělo to zlaté kouzlo nerozkvětých přání? Kde jsou ty touhy, jež nezrozeny zemřely? Takové sladké, dlouhé okamžiky . . . a navždy zmizely. Něco se kmitlo na vlnách duše jako záblesk nového jitra. A byla zas tma. A srdce plakalo, plakalo . . . A Václav dlouho vzpomínal a myslel.

Kdyby byl nepoznal Vilmu, tak uvažoval, snad by bylo všechno jinačí. Konečně vždyť o ní věděl už před svatbou! Proč, proč? Toto slovíčko mučilo jej stále. Tenkrát se rozhodl dříve, než dnes. Dnes by se musil docela jinak ustanovit. Je docela jiný, ví to, nedá se nic na tom již změnit.

A dejme tomu, že by poznal Vilmu až později. Byl by to vždy týž osud. Marno zavírat oči před ním a říkat si, co mi po něm? Byl

B. WACHSMAN.
LEPTANÉ SKLO.

by nemocen dál, ač by nevšímal si příznaků své nemoci. Odloučit se s Cili ode všeho světa — ale jestli v tom světě je síla, které náležím, co je to platno, se skrývat? Ano, také je možný ten ukrytý život, ale jak by byl bídný!

Tak mu to vířilo hlavou, skloněnou do dlaní v pokoji matky. A byl opět večer. A viděl, jak tato odložila Labyrint světa a ráj srdce a myslila opět na Smrt. A Smrt stála tu v této komnatě a Václavovi bylo nade vše lehké, že ji vidí a zdálo se mu, že se na něj usmívá ta Třetí a jediná. I vyšel ven a věděl, že již nepatří ani Cili ani Vilmě, jenom Jí.

A tu cosi veselého a radostného jakoby jej bylo potkalo, náhle se vzchopil a vyšel z domu. Ulice byly plny lidstva za teplého večera. Jaké to množství neznámých lidí! Ano, snad byli mezi nimi jeho známí a dokonce přátelé, pro něho však byli již cizí. To nebylo víc pro něj, než mraveniště a ta veselost a smích, jež zaslechl, byly hrozně daleko.

Opojen úsměvem smrti, skleslý na její prsa, opřený o ni celou tíhou bytosti připadal si stát na prahu jiného světa. Tam asi je Bůh, řekl si tiše. Ale nic jej nevábilo k němu. To hemžení lidstva jej vábilo, tak jinak se na ně díval! Ta horečná touha, uchopit okamžik štěstí a pak ho vyssát, ten karneval ulic, ty masky na tvářích. — A kdesi v koutku odpočívá člověk po práci. Ale tady je národ vyvolený, ano . . . jiný by to tak nedovedl . . . a jeden jej nenávidí a deset se ho zastává, ačkoli pije také jim krev. Výborně! Všechno je v chumlu a chceli kdo výš, ostatní jej strhnou. Většina nechce nikam a těší ji víc břicho než hlava . . . Záleží přece také na jiných věcech, na rukavičkách a na

způsobech... Jak se na to všechno pěkně lze dívat tak z daleka, tak lhostejně, jako bůh. Dlužno však objati pevně smrt a ničeho se netřeba bát.

Ni Cili, ni Vilma jej nemohou víc milovat, protože má jinou... Jak se mohl tak dlouho klamat pozemskou láskou!

Přece vždy... vždy to volalo v něm: marnost nad marnost! Již jako chlapec měl víc rozumu než ostatní hoši. Potom arci se vysmál veškeré filosofii a chytal se světa. Potom chtěl žít... a potom... Potom týž konec, který čeká všechny, jednoho dřív, druhého později. Jenže ti všichni jsou baby. Jest ohavno žít s nimi. Hanebná doba a lidé! Místo odvahy nastoupilo ponížení. Milliony žebráků a mrzáků bez citu, studu a s jakousi chvástavostí vlekou se v před. Milliony otroků klesají den co den únavou k zemi a plazí se dál. Shrbeni snáší bičující je utrpení a těší se v nedohlednou budoucnost na svoje práva.

Hle, tady jde takový ubožák! Stáří jej překvapilo o dvacet let dříve následkem útrap, ale on jde a doufá. O to slabošství davu! Kdyby byl k čemu, neprosil by se těch, kteří mu nedávají ničeho a šel by pryč odsud s ním.

To je ta nejkratší cesta. Tu není třeba nikoho se doprošovat, nikomu líbat sukni. O velicí Sparťané, navykli smrti! Možno si myslit dnes

tak statečný národ? A náš ubohý, lokajský? Což by bylo lepší mít několik lidí, kteří se zapsali smrti a pak poslat je v zápas. Ale ti slaboši?

Hanebná, ubohá podívaná tak z daleka na svět. Proto snad On se nedívá. A země se točí — co záleží na tomto jediném bodu vesmíra?

Konečně je na konci města. Nějaká ženská řekla mu cosi. Nějaký párek zmizel mu z očí. A do tmy se rýsuje před ním široká cesta a po té půjde. Cesta je jedna všech — k hrobu. Chtěl by navštívit Milouše. Ten asi dobře spí. Jde za ním pes, cizí bílý pes; to není dobře.

Je cítit vláhu ze zkosených polí; snad je již po žních a máme tu podzim. Arci, nic věčně nekvete a nezrá. Také jeho pole jsou požata. Ostatně nic nesklidil. Trochu pýřavky, kterou musí spálit.

Ale co chce ten pes? Ostatně, nechať si jde s ním. Nepůjde sám. A taková tmavá noc... Dobrá, že světlo je nahoře. Tam elektřiny věru dost. Zas takový požár. A bouřka. Dobrá.

Po silnici je slyšet vůz; potká jej za chvíli. Ah, opozdili se se sklizní a vezou domů obilí. Jen aby nezmoklo, což? Vždyť bude pršet. Sedlák práská bičem a koně táhnou co mohou. Zase ta lidská bída. Zas ta otrocká dřina pro kus chleba a nač? Krmíš tělo, které patří zemi a je to marnost. Blázni! O kdyby jen se našlo víc rozumných lidí!

(Příště dále.)

Z »ČESKÝCH PÍSNÍ«.

I.

Z polí se to temně kouří.
Mlhou stromy ověšeny.
— Cesta, kterou nikdo nejde
v roztesknělé rovině.

A to nebe na nás padá,
a to nebe hrozí, hrozí,
a pláň smutná hrozí, hrozí,
bůh ví proč a bůh ví čím.

Zpíváme si, hvízdáme si.
Smějeme se, vzkřikneme si.
Snad to naši starou hrůzu
na chvíli přec zeplaší.

Zpíváme si, hvízdáme si.
Smějeme se, vzkřikneme si.
Nějak bylo, nějak bude
konejšíme svědomí.

II.

Těch planých stromů prosté koruny
nad slunce září naivně tak žasly.
A lítostivě na se hledíce
vzájemným studem třásly se a třásly.

Nad listím prostým, které nezáří,
nad větvemi, jež rostou bez nádhery.
Nad tím, že poutník kráčí chladně dál
a nejnižší že může do nich kopnout.

A stulily své hlavy k sobě blíž.
To mohlo hnout, jak s resignací patí.
Tak byly smutny, jako básníci,
jichž píseň teskná nezní v duši bratří . .

III

Úsměvy naše roztesknily
a opakován dávno vtíp.
Dny staré hřátí neuměly,
dny nové na tom o nic líp

A churavější naše touhy.
Už umdlel také trochu zrak.
Ah, býti dobrým — těžko tak!
Lexikon hříchů je tak dlouhý.

Jsou doby velkých těžkostí.
Ministrům strašnou starostí
šediví přes noc vlasy.

Šediví dávno poeti,
v sny lethargii zakletí.
— Jevišťem táhnou massy.

IV.

Už jenom zřídka cítí revolt hnutí
titani do potahů zapřáhnutí.

A apoštolé zapřáhli se sami
a poklonkují před massami.

Vzduch otráven a jedy více bují.
Myšlenky věčně věkův vegetují.

Dost teorií v humanity skladu.
Tam dole zatím revoltují z hladu.

Však humoristé myslí na bonmotty,
pikantní vypravují anekdoty.

V.

Noc se dlouží, sny jsou těžší.
Moji milou všechno těší.

Moje milá za horama,
Na mne zeje noci tlama.

Moje hlava pobolívá.
Moje milá sladce zpívá.

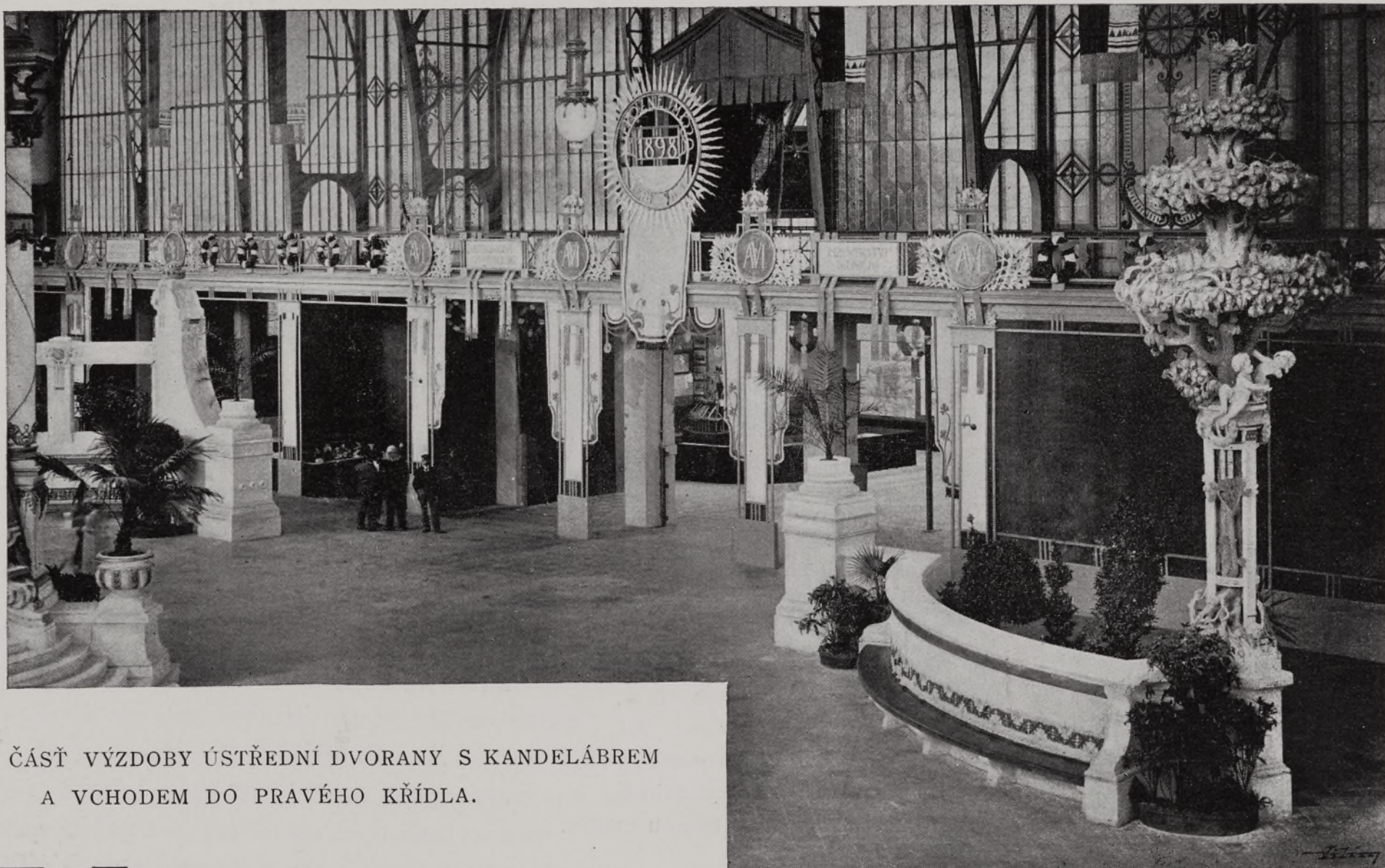
Na mém srdci leží hory,
Moje milá samé vzdory.

Moje srdce smutek cítí.
Moje milá samé kvítí.

Moje srdce, to se chvěje.
Moje milá jen se směje.

Noc se dlouží, sny jsou těžší.
— Že ji v světě všechno těší.

Z VYSTAVY ARCHITEKTURY A INŽENÝRSTVÍ.

ČÁST VÝZDOBY ÚSTŘEDNÍ DVORANY S KANDELÁBREM
A VCHODEM DO PRAVÉHO KŘÍDLA.

UMĚLEC SRDCE, KTERÝ NEBYL
VÁŠNIVĚ LÍBÁN MILOVANOU
DUŠÍ. — JAN Z WOJKOVICZ.

Byl nejchoroblivějším sensitivistou, neboť marně toužil a on věděl, že marně, po plynulých a lehkých snech dívčí subtilnosti, po všem co diskretně líbá a voní velkými nočními violami . . .

Jeho horečky, nemocně bělostné a světelné labutě, příliš elegantní vybranou prostotou, dávno mu uchladly v duši, neboť ty si odbyl na venek zvláště, excentricky chutnajícími verši s příliš rozchvělými assonancemi a několika upřímně, ale nedovedně malovanými obrázky krajin neobvyklých půlnocí se zvláště plesově bílými, úžasně zářícími intenzitami světla.

Po nezdaru mu vše sevšednělo.

Uklidnil se životem a žil harmonicky s konečným akcentem diskretní melancholie, poněkud epikurec táhlých linií nadpozemsky lehké a vonně nadýchané dívčí něhy, více filosof pružných, symbolicky nazíraných abstrakcí, jimiž destilloval život.

Započal pracovati v malířství s velkou vypočítavostí a mluvil k nervům, znaje odpověď napřed. Třel pestře jemné, pelově jemné barvy, jako zlaté světlušky z roztrpytých křidélek svatojanských mušek, a jimi (byl-li jen poněkud v náladě passivní a šťastně roztoužené) jako hračkou křísil pobřeží lesních, zelených jezírek, kolem nichž tančí nevystihle útlé dívčinky, ošpendlené dubovým listím — — —

Nadechoval sen mladého děvčete, dívajícího se oknem do dvorku, kde si dva tiskli dlouho ruce a zářili na sebe zraky porozumění, snědými barvami maloval sšeřelý pokoj, z něhož se díval zadumaný hoch, samotář, do protějších, silně osvětlených oken.

Tam lesklo se vše v plesových úborech, hovorech šumivých, důvěrných, tam se věčně tančilo, rozzařovalo, smálo . . .

Jeho děvčátka mívala nožičky až k pláči útlé a slabé, kolénka ohebně miloucká, světle svítivé nebo černé punčošky, šaty lehounké a zářící — hned z tylu, hned z gázu — ale nejbo-

lestnější maloval slabě růžové nebo jemně fialové ručky a oči sametně šedé, blankytně modré. Ve výrazu byly hluboké a udivené, naivní a elegantní. Jimi dával tušit, jak hluboce to dítě-žena cítí, suggeroval pietu k dívčím hebkostem a gracilitám, vplakal soucit s krásně trpícím srdcem, v kterém se odehrávaly první mystérie, tajemné a kouzelné, jako granáto-smaragdové kruhy na tmavé hladině zámeckého rybníku za večerů, kdy stříká vodotrysk

— A byl nyní tak klidně, subtilně šťasten. On, který dříve bledl neustálým bděním, toužil po lásce tak teplé a intimní a trýznil se, že vyrůstá z krásného snění, že už chladne a nedosahuje, žil nyní mnohem více samotářsky, spojoval jemnou příliš ne napínavou illusi s delikátní skutečností polibků měkkých, chudých děvčat a četl filosofy.

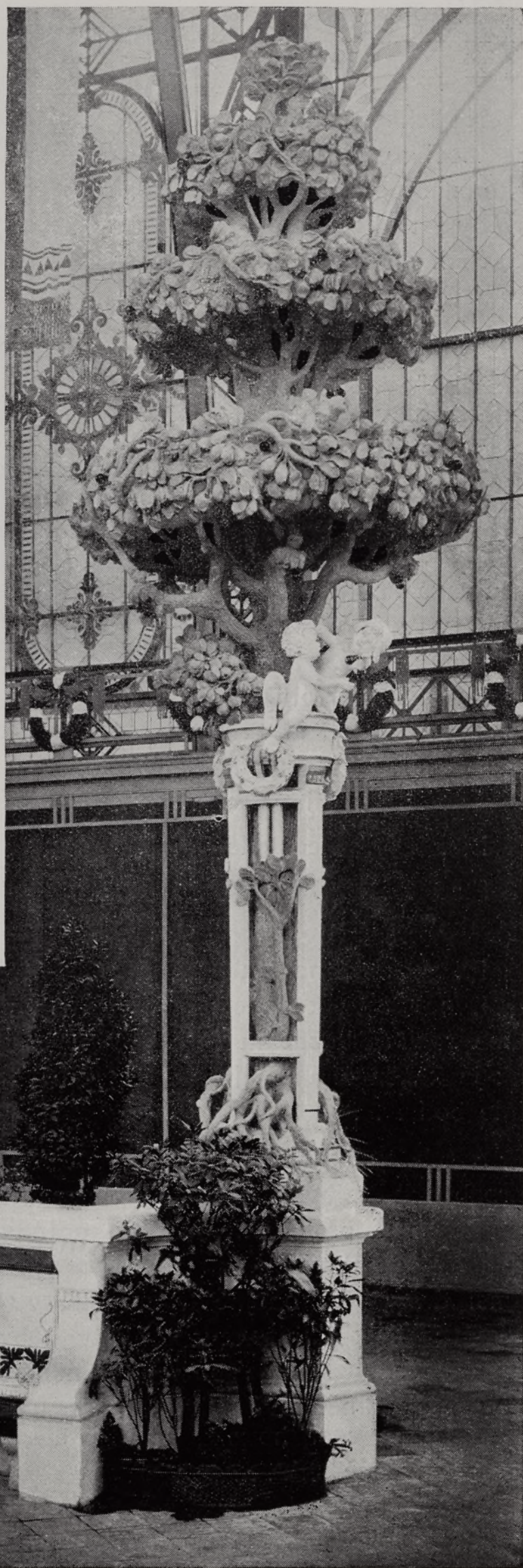
Tvořil lehce, namnoze bez vlastního většího rozechvění, tvořil na jisto, tvořil dílo destillace svého života. Pracoval málo, ale vyslovoval se. Žil měkkým snům a subtilitě slova i tónu.

Ale nad jeho delikátními portrety, nad jeho pestře a jemně nadýchanými krajinkami povždy slábla mladá srdce.

Hoši v prvním okouzlení mystického rozkazu: »Líbat a hladit a to tak zvláště měkce a důvěrně«, dívky v bolavých, sladkých a nevysvětlitelných snech: »Být líbány a pronikány tmavými zraky, až do tajných údolí illusivní odlišnosti jejich vroucí lásky« — všichni ti nalézali zde subtilní, trýznivý obraz ideálního svého snu, ty psychologické linie příliš jemné, než aby nezne-mocněly . . .

Jak líbatí ta příliš hebká ústa, jak cele procítit a srdcem rozsladit ta křehká, nešťastná dívčí

Z VÝSTAVY ARCHITEKTURY A INŽENÝRSTVÍ.

PŘEDNÍ ČÁST VÝZDOBY ÚSTŘEDNÍ DVORANY S KANDELÁBREM A ÚPRAVOU SEDADLA.

tílka, můj bože, tak
dívčí?! —

— — — — —
— — — — —

Na lehké gondolce
za noci osvětlené a
okouzlené pobřežními
světly a hvězdami,
kolébali se tiše a po-
malu dva poprvně
mladí.

Jedna černá, ku-
čeravá hlava silného,
však snivého hocha,
s tmavýma očima a
bílýma rukama, druhá
laškovně a bolestně
kučeravá hlavička dív-
činy v svítivé šále,
bordeaux portě, s heb-
kýma očima bolavě
šťastných srdcí, kdy hynou opiem lásky On ji
omámeně schvíval pod měkkými lokty, jak se k němu
důvěřivě a jako lítostivě tulila . . .

Líbal se rozechvěle, opojivě, dlouze . . .

Sladké botičky a část oválného lýtka ze sukénky
vykukovala . . .

Při pohledu na ten obrázek plakala děvčata, plakali
hoši, neboť jinak nedovedli do subtilit vyjádřit, jaklu-
boce rozumí každému tomu zachvění bolestné závratí,
jak je každá bílá (za jasné noci příliš živě vystupující)
linie bolí . . .

A tak tytéž duše, které dovedl nadchnout
a rozbouřit Przibyszewski s Byronem a Nitschem,
zvětšit jim a prohloubit duši do grandiosna —
ty duše zde dovedly jen plakat a rozechvít se
čímsi drásavým, opojně trýznivým, co už ani
přímá cesta k pianissimu passivity nebylo. Ty
duše dovedly si zde postavit v měkkém srdci
památku pomněnkově snivou a tu neustále cítíce
cosi šeptat, cosi houslit, museli hledat, toužit
a snít a věčně snít . . .

Mnoho byly odstrkovány.

A když se jim zdálo, že dosáhly, minulo
kouzlo. To nebylo to sněné, byly sklamány.

Z VÝSTAVY ARCHITEKTURY A INŽENÝRSTVÍ.

ARCHITEKT ALOIS DRYÁK.
EXPOSICE FIRMY WOLF A ŠTETKA.

Ale snít musely věčně, snít ve svém krás-
ném, otráveném životě . . .

Umělec mluvil k nervům a dobře znal od-
pověď napřed. On věděl také, že je nejen krá-
snější, ale i mocnější, než apoštolé síly.

A proč? —

On nikdy nebyl vášnivě líbán milovanou duší,
ten šťastný ubožák . . .

ŽÁR.

Žár slunce, když se v světy rozstříkuje
ve žhavém létě s bílých oblaků,
žár vůní, jimiž květ se parfumuje,
žár barev na něm plný zázraků,
žár písní, jimiž prostor rozvlňuje
jat silou tajemnou pták po ptáku:

Týž žár, má duše sladká, nekonečný
též v nitro mé jak žhavý přival vpad';
ach, přiznám se ti, jak jsem nestatečný,
v tom boji déle nedovedu stát,
když cítím vlny jeho nebezpečny
až ku výšostem srdce vyšlehat.

MÍR!

Před čím pohledem jste se zazelenaly,
stráně, o keře srázů, vrcholy stromů?
jakou touhou rozkvetly klíny tvé, o země?
jaké to štěstí přišlo do vašich domů,
mírem že dnes dýcháte zevšad vroucně ke mně?

Lačný nastavím holé svoje dlaně,
duši jak prázdný kalich nakloním žízně,
pod okna vám při hodech postavím se tichý,
ať jako paprsk slunce do tmy mé trýzně
květů vašich zapadnou jas a barev smíchy.

Jako bělostné roucho rozestru ji,
chudobou potřhané na mnohých místech,
zachytím-li drobty jen k nasycení svému,
mannu, jež jako rosa leží vám v listech,
mír mé duši nemocné, ó jak vděčný vezmu.

S VÁMI!

Slyším v listech šeptání, o hlasy!
chytám úsměvy, jež po vás stromy, vrou!
moje bytost k vám se všecka hlásí,
v květ váš duše hnízdo uplétá si:
u vás být by chtěla chvíli veškerou.

Unavena žitím v stálém shonu
po něčem, co žití nikdy nepodá,
dávno svržena snů zlatých s trónů
těžko jde v tom kruhu miliónů,
kterýmž z hloubi zoufalosti pohrdá.

S vámi žít! tak na výsluní léta,
v žáru, který v žhavých barvách pje si,
vydýchat se vůní v úhly světa
a pak svadnout, dřív než zima kletá,
pod modrými slunečnými nebesy!

XAV. DVOŘÁK.

LÍPY KVETOU V ALEJÍCH . . .

Lípy kvetou v alejích,
země jako ze sna dýchá,
v jasmínových závějích
červnová noc voní zticha.
Pro sny jimiž život lákal,
teď bych plakal, plakal, plakal,
pro Tvou duši, pro Tvůj vděk,
pro vše, co jsem kdy Ti řek',
pro Tvůj první polibek.

Pro tu touhu po světle,
pro tu vášeň z níž se viním,
pro ty lípy rozkvetlé,
které teď už kvetou jiným.
Pro svou touhu věčnou, věčnou,
pro tu lásku nekonečnou,
pro svou mladost nevěrnou,
pro tu krásu nezměrnou,
pro Tvou duši nádhernou.

Pro minulost ztracenou,
kudy šli jsme sami, sami
v budoucnost svou vzdálenou
pod lipami, pod hvězdami.
Pro to mládí plné krásy,
pro srdce, v něž věřila jsi,
pro Tvé slzy, pro Tvůj vděk,
pro vše, co jsem kdy Ti řek' —
ale nejvíc pro dnešek!

JAROSLAV KVAPIL.

— V Anglii zemřel v červnu, jeden z největších umělců, EDWARD BURNE-JONES, stár 65 let. Byl jedním z hloučku oněch nadšených duší, jež v roce 1856 kolem Rossettiho se seskupivše pod jménem »prae-rafaelitů« novou velkolepou fází anglického umění utvořili. D. G. Rossetti učinil na Burne-Jona, tehdy universitního studenta, v Oxfordu takový dojem, že zanechav studií, věnoval se malířství úplně, k Rossettimu pak, pod jehož vlivem z počátku stál, nesmírně přilnul. Je jedním z největších onoho kruhu praerafaelitů. Neutvořil nové a přivedl do umění málo samostatných formálních prostředků vyjadřovacích. Po této stránce namnoze jen eklektikem zůstal a mnoho na př. od ranní renaissance (obzvláště Botticelliho) přejal. Ale produševnění jeho výtvorů, ona neurčitá zastřenost, onen měkký melancholický rys jeho děl a v celku vyjádřená samostatnost citění, staví díla jeho mezi nejpřednější naší doby. Jest nepopíratelné, že mnohé z jeho věcí mají své předchůdce nejen v ranní renaissanci ale i v byzantinismu, gotice (miniatury starých kancionálů); i jiné dobře znal.

V. PREISSIG.

Jeho dekorativní práce připomínají silně své předky gotické a jiné zase působí dojmem mosaik byzantinských. Ale tu právě je znak velké duše umělecké, jež dovedla ve věcech svých (namnoze prastarých a tolikrát již podaných motivů) tak se prohloubit a nejen svým vlastním citěním, ale též duchem moderní doby je prodchnout a ožít.

Z jeho obrazů jako nejlepší uvádíme z cyklů: »Stvoření dnů«, »legenda o sv. Jiří«. Dále menší věci neobyčejné krásy a poesie: Král Kofetua a žebračka, zpěv lásky, láska v ruinách, Circe, zaklínání Merlína, lesní nymfa. Rovněž »zlaté schody«, »zrcadlo Venušino«, »hvězda Betlémská« a velkou sílu dekorativních prací, po většině chrámových.

Tu nutno se zmíniti o jeho zásluze v tomto oboru, neboť on umění anglické cizích vlivů (zejména německých) zprostil a zcela nový styl utvořil. To platí zejména o nesčíslném počtu jeho návrhů oken chrámových. Z těchto nejpozoruhodnější jsou ona, jež pro rodné své město Birmingham byl navrhl. P.

— J. V. MYSLBEK oslavil v červenci t. r. v kruhu nejbližších přátel své 50té narozeniny.

VÝSTAVY.

UMĚLECKÁ VÝSTAVA V RUDOLFINU (dokončení.) Jako roku loňského upravili jsme si letos několik číselných dat o prodeji obrazů zakoupených i veřejností i společností jednak pro galerii, jednak pro slosování. Co se tohoto týče, musíme s potěšením konstatovati, že společnost zachovala rovnoprávnost letos tím způsobem, že jak od Čechů tak Němců koupila za přibližně stejný obnos, tedy oproti letům předešlým zdánlivá snaha po spravedlnosti.

Letos bylo také zřítí pozoruhodnou změnu, že zakoupeny pro slosování i plastiky. Jindy uváděno za důvod, že transport plastik u nás po většině sádrových je obtížný a tím jaksi ku výhře plastika stává se nepohodlnou. Na štěstí podal pražský Němec A. Reinitzer tentokrátě sošku bronzovou v ceně 400 zl. — a poněvadž bronz při transportu nemožno poškodit, byla ihned zakoupena — a aby se vyhovělo znova povinnosti chtěla se také sádrová soška E. Halmanna zakoupiti, aby v odlitku bronzovém byla slosována. — Poněvadž však českému sochaři společnost nemohla vyplatiti ani tolik, co by odlitek v bronzu stál, sešlo z této koupi.

Zajímavými byly tentokrátě dopisy, jimiž jednotlivým autorům oznamováno zakoupení jejich prací pro slosování. Aby se nám nezazlívalo, uvádíme znění jejich beze změny i bez poznámky:

»Vaše Blahorodí! Klademe sobě za čest sděliti s Vámi, že naše jednota má v úmyslu získati Vaše zde vystavené umělecké dílo čís. sezn. . . . Následkem opětovných mnohostranných nájezdů na Krasoumnou jednotu zůstal příjem výstavy tak značně pozadu proti loňskému roku, že vládneme daleko menším obnosem ku zakupování než roku předešlého.

J. ÚPRKA.

NEDELNÍ RÁNO.

Z té příčiny lze nám zakoupiti Vaše shora jmenované dílo jen tenkrát, pakli je můžete přenechat jednotě naší za cenu r. m. zl. . . . (nabídnuta polovina žádané sumy). Račtež nám laskavě nejbližší příští poštou zprávu zaslati a přijmětež výraz dokonalé úcty, se kterou znamená oddaná

Správa
Krasoumné jednoty pro Čechy.

V Praze, dne 14. června 1898.

Hůře stojí to však se statistikou soukromých koupí uzavřených v Rudolfinu. V tom ohledu nenese vinu ovšem jednotu Rudolfinská, nýbrž naše obecnost: Kdežto německých a cizích děl uměleckých prodáno celkem 51 děl za úhrnný obnos 12.617 zl. (nepočítáme podobiznu Lenbachovu, která zaplacená byla několik tisíci zlatými), zakoupeno českých prací pouze 15 za obnos 3.255 zl.

Cifry ty mluví dost zřetelně k těm, kdo v podporování domácího umění tolik doufají.

— ZA POZVÁNÍ K DRUHÉ VÝSTAVĚ MANESA, jehož se bezděčně městské radě v Mnichově dostalo, poděkovala tato zcela srdečně, třeba by česky bylo vytištěno. U nás té cti se nedočkáme ani od jednotlivců, neřku-li korporací,

Z VÝSTAVY ARCHITEKTURY A INŽENÝRSTVÍ.

HERMA SE STROMKEM, TVOŘÍCÍ ČÁST ZADNÍ EXEDRY VÝZDOBY ÚSTŘEDNÍ DVORANY.

Z VÝSTAVY ARCHITEKTURY
A INŽENÝRSTVÍ.

POHLED NA HERMU ZE ZADU.

— Číslem tímto počínáme uváděti pravidelný SEZNAM UMĚLECKÝCH VÝSTAV V CIZINĚ pokud jej z časopisů uměleckých nám přístupných sestaviti možno.

Dijon. Internacionální výstava umělecká do 31. října.

Rochefort-sur-mer. Výstava umělecká do října.

Versailles. 45. Výstava společnosti přátel umění de Seine-et-Oise do 2. října.

Dunkerque. Výstava umění dekorativního do 31. srpna.

Londýn. Royal Academy, New. Gallery.

» Výstava retrospektivní franc. umění do srpna.

Birmingham. Královská společnost umělců.

Jork. City Art Gallery.

Rotterdam. Výstava malířství holandského.

Brusel. Société des Beaux-Arts.

Antverpy. Výstava prací zobrazujících květiny a plody.

Berlín. Výstava internacionální.

» Výstava národního umění německého.

» Výstava předmětů uměleckých středověku a renaissance v akademii výtvarných umění.

Mnichov. Výstava umělecká, Glaspalast.

» 5. výstava Secesse.

Varšava. Výstava retrospektivní obrazů umělců polských 18. a 19. století.

Turin. Výstava vlašská do října.

» Výstava umění křesťanského do 31. října.

Spa. 27. výstava umělecká do 20. září.

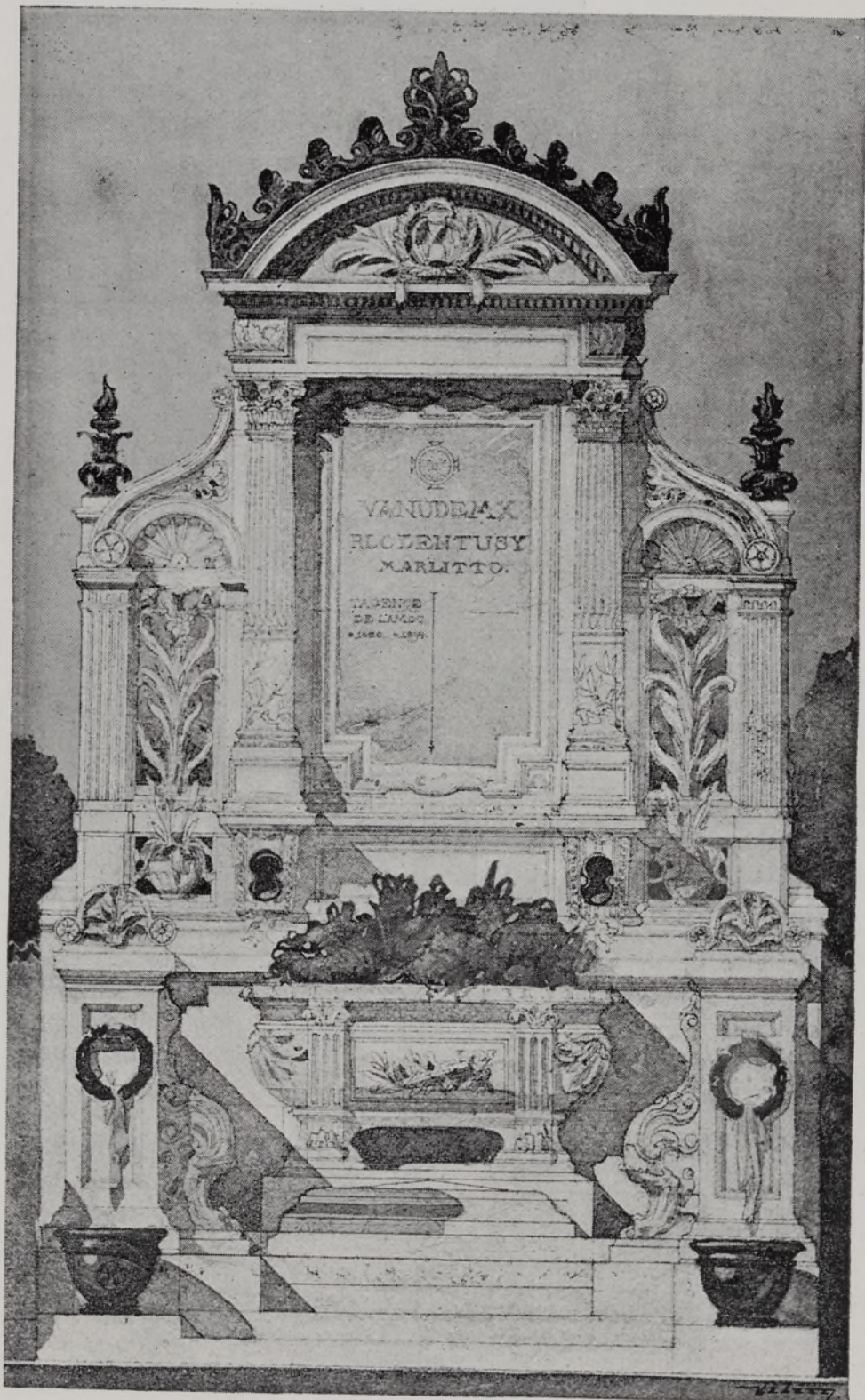
Namur. Výstava umělecká internacionální.

Furnes. 2 výstava umělecká do konce září.

SOUTĚŽE.

— »VOLNÉ SMĚRY« VYPISUJÍ VEŘEJNOU SOUTĚŽ na získání obálky pro příští ročník. Konkurovat může každý umělec Čech. Kresba hotová, reprodukce schopná provedena budiž libovolným materiálem; vůči obálkám minulým povoluje se tentokrát dvojí tisk (t. j. dva tóny). Velikost kresby stanovuje se na 60×46 cm. (t. j. dvojnásobný rozměr papíru obálky). Obálka obsahuje hlavní nápis: »Volné Směry« a podřízený: Měsíčník umělecký, vydává spolek »Mánes«. Vedle toho i místo pro ročník, měsíc a číslo. Z ohledů reprodukčních nedoporučuje se kresbu provádět na příliš tónovaném papíru. Návrhy heslem opatřené dodány buďtež do 30. září 1898 do 6. hodiny večerní knihtiskárně Dr. Ed. Grégra v Praze v Tůních. Jury sestává bude z jednoho nekonkurujícího zástupce časopisu a dvou umělců, které konkuru-

ARCHITEKT R. NĚMEC.

NÁVRH NÁHROBKU Z MRAMORU A BRONZI.

jíc sami absolutní většinou zvolí. Z důvodu toho každý konkurent jest povinen přiložit zvláštní obálku heslem a označením jury (na vrchu obálky) opatřenou, v níž napíše v Praze žijící dva umělce, které navrhuje za jury. Cena určuje se jedna: sto zlatých za právo reprodukční, splatná při odevzdání návrhu do reprodukce. Časopis vyhrazuje si právo reprodukční ostatních návrhů.

Práce konkurenční budou spolu s protokolem jury jeden den v soukromé výstavce přístupny.

CESTOVNÍ STIPENDIA PRO ABSOLVENTY AKADEMIE, založená stav. radou J. Hlávku, vypsána letošního roku v obnosech 1200, 600 a 400 zl. udělena byla po návrhu profesorského sboru akademie umění malířům Herčíkovi, Homoláčovi a Schusserovi stejným dílem po 600 zl.

O stipendium tu konkurují žadatelé pracemi svými ve výstavě Rudolfiny, a dle jakosti této práce a kvalifikace, jaké žadatel v době studií dosáhl, udílí se ceny konkursu ve formě cestovního stipendia.

K VYOBRAZENÍM.

— VÝZDOBA STŘEDNÍ DVORANY HLAVNÍHO PALÁCE DLE NÁVRHŮ A ZA VEDENÍ ARCHITEKTA ALOISE DRYÁKA. (K vyobr. na sloupci 470., 472., 477., 478.)

Z bohatého obsahu paláce z výstavy jubilejní zbyl zde jedině pavilon královský, kterýž teprve nyní oděn jsa dle intence prof. Ohmana v nový, světlý, ne příliš drahý háv z barvené juty, nechává dokonale znáti bohatost a eleganci svých forem. Nový efekt docílen jedině barvou, která jest hlavním činitelem při celé výzdobě síně.

Až k podlaze bílá architektura se zlatým, tyrkysově modrou barvou proloženým ornamentem působí šedofialovými lambrequeny a zelenavě žlutými záclonami, s amarantově červenou podšívku distinguovanou nádherou.

Další výzdoba vztahuje se hlavně na spodní část celé síně, jejíž stěny jsou až do výše galerie maskovány plochou, abych tak řekl v mnohém originelní, kulisovitou dekorací z latí mytisově zeleně natřených a barevných látek.

Galerii samu zdobí řada chvojových věnců a modřezlatých medailonů se širokými haluzemi vavřínovými ze zlaceného papíru, a českou korunou.

Medailony korunují lehce z latí aplikované pilastry, které tvoří ještě s nápisnou tabulí jakýsi rám kolem každého vchodu do jednotlivých oddělení výstavy.

Hlavní dva vchody do obou anexů označeny jsou mimo to velkým zlaceným sluncem a fialovými lambrequeny se žlutou aplikací.

V slunci samém vepsán jest nápis: »Poznejte sami sebe.« Celá tato plochá výzdoba, v níž převládá barva zelená a méně pak fialová a zlato, přechází do velkých barevně skleněných stěn a tvoří tak klidné pozadí pro bílou architekturu dekorativních zdí se sedadly.

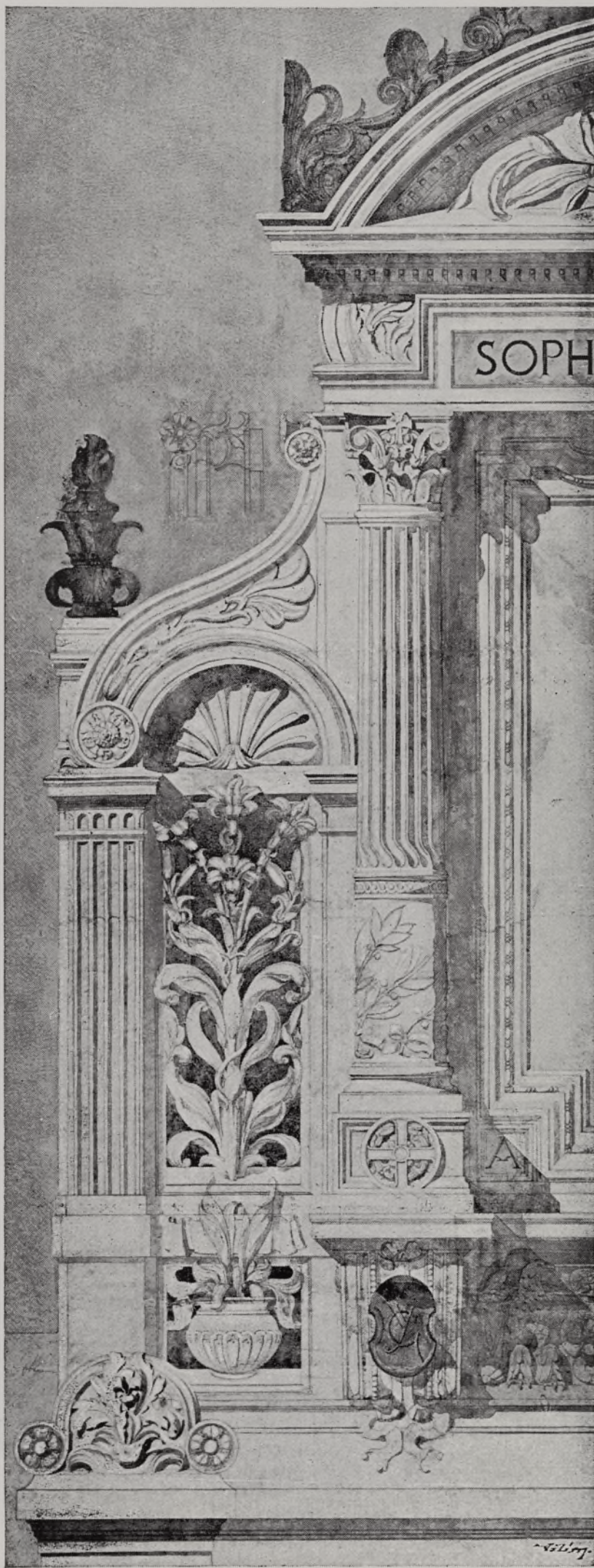
Architektura těchto jest velice jednoduchá, s význačnými body na rozích a působí na celek ve spojení s užitými zde rostlinami přírodními. Přední sedadla s kandelábrý a zadní, jež uzavírají exedrovitě jistý prostor u královského pavilonu, maskují rohy celé této síně a označují zároveň půdorysně směr komunikační do obou anexů. Zeleně natřená sedadla jsou dřevěná a zeď za nimi ověšena bílou látkou — selským plátnem — ozdobenou aplikovaným pasem barvy žluté.

Při vchodu, na začátku předních sedadel, poutají pozornost dva výstavné světelné kandelábrý ve formě stromu vyrůstajícího z antické třínožky, jež dle společného návrhu sochaře B. Šimonovského a architekta A. Dryáka dovedně ve štuku nanesli sochaři pp. Šimonovský, Krauman a Picardt, bývalí žáci školy prof. Kloučka. Oni provedli též ještě za pomoci sochaře J. Štrunce i ostatní dekorativní vesměs nanášené práce dle návrhů architekta.

Na protější straně tvoří dvě hermy (vyobr. na sl. 477. a 478.) ve spojení se stromky vavřínovými průlom do zadní exedry a označují průchod do zadní části paláce i výstaviště. Do zadní části dvorany byla teprve později umístěna expozice české techniky, na galerii pak čítárna Topičova a expozice firmy Broft a spol.

— NÁVRH NÁHROBKU A RÁMU OD ARCHIT. R. NĚMCE (vyobr. na sl. 479., 481. a 483. přinášíme jako ukázky prací školních tohoto právě do veřejnosti vstupujícího žáka školy prof. Ohmana. Barokní rám jest dle vlastní klausurní komposice ve škole provedená práce ve slohu barokním. Charakteristika celku i kresba detailu znamená důkladnou znalost a pilné studium podobných památek našich z téže doby. Material: dřevo zlacené.

ARCHITEKT R. NĚMEC.

NÁVRH NÁHROBKU — DETAIL.

Návrh náhrobku (pohled celkový a detail) proveden byl dle zběžné skicy prof. Ohmana. Celkový ráz jest na základě renesančním, přece však moderní. V detailu pak vidíme vedle prvků antických i renesančních též stylisovanou přírodu.

Přednost obou těchto návrhů jest výborná kresba a úplné ovládnutí forem detailu i v části ornamentální, jejímuž dokonalému provedení věnuje vždy největší péči architektonická škola Ohmanova. Material: mramor a bronz.

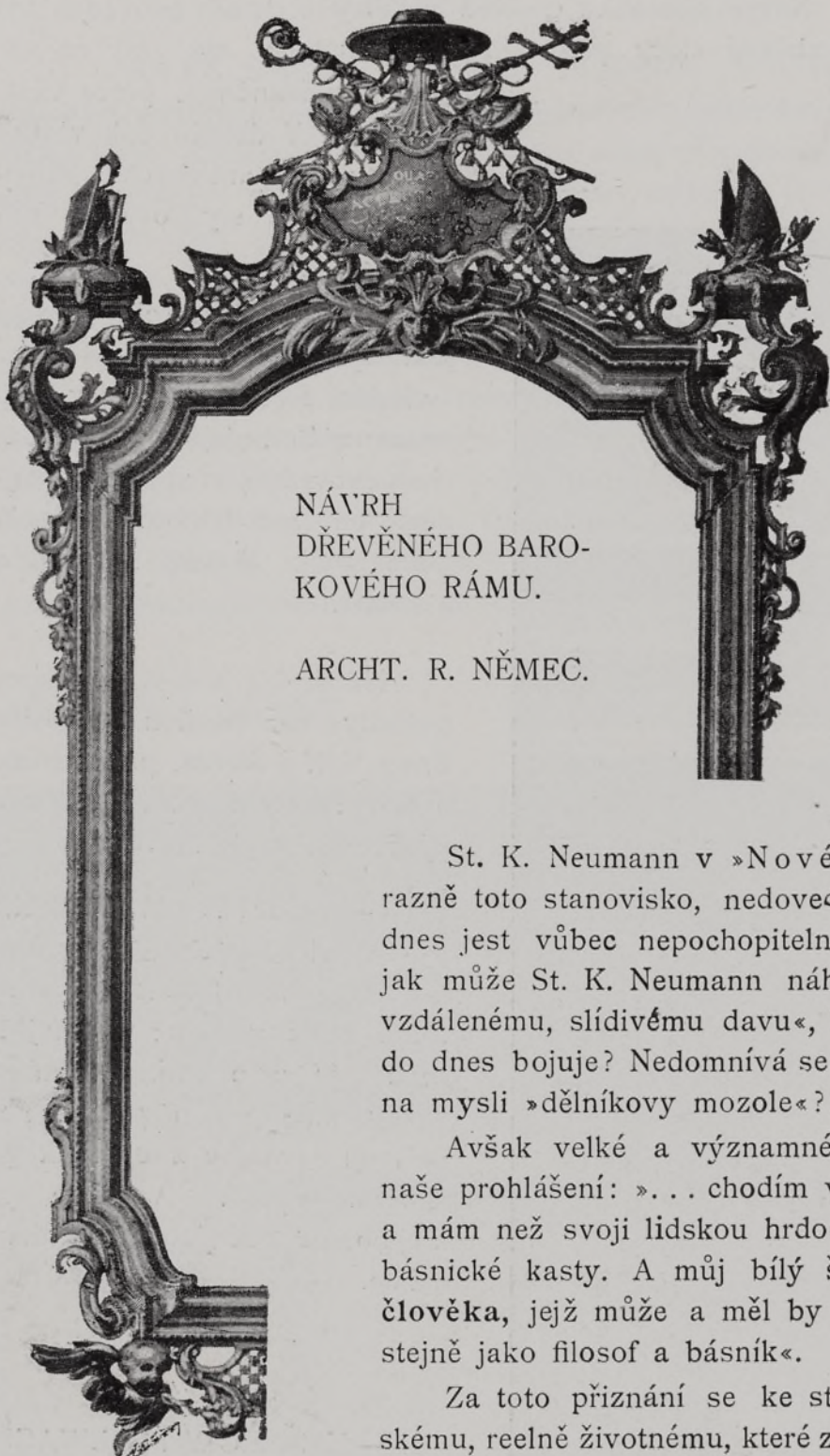
Na sl. 471. a 472. přinášíme pohledy na pavilon expozice firmy Volf a Štětka, promluvíme o této však v dotyčném referátu výstavním v příštím čísle.

— V KŮŽI TEPANÁ DESKA pana Lindauera, je v domácí výrobě toho druhu skutečně bílou vranou: pořizují-li se u nás netovární, originální vazby knih jenom zřídka, ne pořizují se vazby z tepané kůže skorem vůbec. A přece je zřejmo, že zručných lidí k tomu máme.

* * *

— UMĚLECKÁ PUBLIKACE. »Praha královská« nazývá se album, vydané nakladatelstvím Dra Ed. Grégra, obsahující na osmnácti listech ve vkusné, umělecké úpravě na sto malebných a významných partií pražských. Obrazy, dle fotografií namnoze nových, obsahujících pohledy z reprodukcí dosud neznámé, reprodukovány jsou pečlivým a výborným způsobem ústavu Vilímova. —

Skvostné album provázeno jest případným textem a sice českým a francouzským; v tuhých deskách s původní kresbou za peněz velice levný (zl. 1.20), jest nejpříhodnější a zajisté velmi vítanou upomínkou cizinci a milou knihou každému, kdo miluje Prahu.

NÁVRH
DŘEVĚNÉHO BARO-
KOVÉHO RÁMU.

ARCHT. R. NĚMEC.

St. K. Neumann v »Novém Kultu«, zabývá se vždy především svou osobou a háje důrazně toto stanovisko, nedovede naprosto pochopiti pohnutky našeho činu. Stanovisko objektivní dnes jest vůbec nepochopitelné, neznámo. Avšak jak může St. K. Neumann náhle »dávati přednost vzdálenému, slídivému davu«, buržoazii, proti níž do dnes bojuje? Nedomnívá se přece, že měli jsme na mysli »dělníkovy mozole«?!

Avšak velké a významné vyznání vyvolalo naše prohlášení: »... chodím v občanských šatech a mám než svoji lidskou hrdost, ne pýchu nějaké básnické kasty. A můj bílý štít je bílým štítem člověka, jež může a měl by míti zedník, kupec, stejně jako filosof a básník«.

Za toto přiznání se ke stanovisku čistě lidskému, reálně životnému, které z činnosti St. K. Neumanna nebylo dosud patrné a ke kterému (jak také z předmluvy k překladu Baudelaira vysvítá) nyní dospěl, jsme mu i v této chvíli, kdy stojí proti nám, upřímně vděčni. Tam dospěje k práci, která vede k mnohému pochopení.

»Čas« vidí v našem prohlášení, že hlásáme »caritas«; nehledí k podpisům a nazývá je »anonymní limonádou«. Přechází na pole osobní.

Nejvíce ve výkladu zbloudily »Rozhledy«. Domnívají se, že reklamujeme hlavně úctu k osobě básnické a dospěly dokonce k tvrzení, že naše prohlášení hlásá — zodpovědný redaktor tohoto listu! Toho používají pak jako přechodu k stesku, že »Volné Směry« poukázaly správně na to, jak nedokonale a nelogicky redigována je kritika výtvarného umění v »Rozhledech«.

Všechny vypočtené listy, dotknuvše se našeho prohlášení, seběhly na pole jiné, nepojednávajíce přímo o věci samé. Vyvraceti nesprávnosti další nebylo by ani věcné, ani plodné. Výsledek měl náš článek přece: kdekoli o něm psáno, stalo se tak tonem slušným — a tím uznána jeho oprávněnost.

NA PROHLÁŠENÍ uveřejněné na prvním listě osmého sešitu tohoto listu reagovalo několik listů. Po přání některých ze spolupodepsaných přátel poukazujeme na omyly v těchto listech se vyskytnuvší.

Redaktor »Moderní Revue« založil svou zmínku na radě »nehas, co tě nepálí«; my naopak domníváme se, že by v tomto případě směl a musil promluvit jen ten, kdo nebyl přímo v žádném boji zaujat. Dovojuje dále, že nemáme právo mluvit tam, kde nic nám nebylo bráno. Dle této zásady ani »Moderní Revue« není redigována. Že chceme klid, jsme neřekli; uznali jsme nutnost opaku.

»Česká stráž« ve vyhybání se ráznému slovu shledává nedostatek charakteru. Dle našeho mínění nejsou ráznost a sprostota totožnými a jen proti poslední, která nastupuje tam, kde argumenty nedostačují, jsme se ozvali.

V. LINDAUER.

TEPANÁ KŮŽE.